

Η Πολιούχος των Αθηνών αγία Φιλοθέη (2ο Μέρος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Μετά πολλά χρόνια, επειδή αυτή η εκκλησιά κόντευε να γκρεμισθεί, το πήγανε στον άγιο Ελευθέριο κι από κει στη σημερινή μητρόπολη, μέσα στ άγιο βήμα. Στο μνήμα της απάνω βρεθήκανε γραμμένα τούτα τα λόγια: «Φιλοθέης υπό σήμα τοδ άγνης κεύθει σώμα, ψυχήν δ έν μακάρων θήκετο Υψιμέδων». Η Φιλοθέη ανακηρύχθηκε αγία επί Οικουμενικού Πατριάρχου Ματθαίου Β΄ (1595-1600). Ο Νεόφυτος ο μητροπολίτης Αθηνών, αφού εξήτασε και ερεύνησε τα κατά τον βίον και το μαρτύριον της οσίας, σύνταξε αναφορά στο Πατριαρχείο μαζί με τους επισκόπους Κορίνθου και Θηβών και με τους προκρίτους της Αθήνας για να τάξει την οσία Φιλοθέη στους χορούς των αγίων.

Πίνακας Ε. Δούκα

Σ' αυτό το συνοδικό έγγραφο είναι γραμμένα και τούτα: «Επειδή εδηλώθη ασφαλώς ότι το θειότατον σώμα της οσιωτάτης Φιλοθέης ευωδίας πεπληρωμένον εστι και μύρον διηνεκώς εκχείται, αλλά και τοις προσιούσι τε ασθενέσι τε και θεραπειάς δεομένοις την ίασιν δίδωσι... τούτου χάριν έδοξε ημίν τε και πάση τη ιερά Συνόδω των καθευρεθέντων ενταύθα αρχιερέων συγγραφήναι και ταύτην εν τω χορώ των οσίων και αγίων γυναικών, ώστε κατ' έτος τιμάσθαι και πανηγυρίζεσθαι».

Αυτός είναι με ολιγολογία ο βίος της Αθηναίας αγίας Φιλοθέης, που είναι ένα από τα μυρίπνοα άνθη του γένους μας στον τυραννισμένον καιρό της σκλαβιάς. Δεν στάθηκε αυστηρή μονάχα στο να κάνει τις εντολές του Χριστού, μα αγωνίσθηκε και πνευματικά για να στερεωθεί η αγιασμένη παράδοση της Ορθοδοξίας σαν κάστρο που θα αποσκέπαζε τον Ελληνισμό από τον πνευματικό εκφυλισμό και την αποβαρβάρωση. Όλα τα θυσίασε, πλούτη, ανάπαυση, ζωή, για την πίστη των πατέρων της. «Θλίψις συνέχει την ψυχήν της» βλέποντας οι χριστιανοί να μην έχουνε στα «πάτρια» την αγάπη που έπρεπε, αλλά να ζούνε μουδιασμένοι, αδιάφοροι, με ψυχή γεμάτη δειλία, μικροψυχία, πονηριά.

Την Ακολουθία της την έγραψε κάποιος σοφός και ευλαβής άνθρωπος Ιέραξ λεγόμενος. Ανάμεσα στα ωραία εγκώμια είναι και τούτο: «Δαυίδ γαρ το πράον έσχες και Σολομώντος, σεμνή, την σοφίαν, Σαμψών την ανδρείαν, και Αβραάμ το φιλόξενον, υπομονήν τε Ιώβ, του Προδρόμου δε θείαν άσκησιν...».

Την εκκλησία του αγίου Ανδρέα που βρισκότανε στο σημερινό δρόμο της Αγίας Φιλοθέης την εγκρέμνισε ο μητροπολίτης Αθηνών Γερμανός Καλλιγάς, παρ' ότι είχε μεγάλο σέβας στην αγία, επειδή ήτανε ραγισμένοι οι τοίχοι, κ' έχτισε στα ίδια θεμέλια το παρεκκλήσι που υπάρχει τώρα, ενώ μπορούσε να στερεώσει την παλιά εκκλησία που είχε ωραίες τοιχογραφίες. Εκείνον τον καιρό (ο Γερμανός στάθηκε μητροπολίτης από τα 1889 έως τα 1896) δεν γνωρίζανε οι άνθρωποι την αξία της βυζαντινής τέχνης. Η καινούρια εκκλησιά που χτίσθηκε είναι ψυχρή, κακότεχνη, γυμνή. Όποιος μπαίνει μέσα, δεν αισθάνεται κατάνυξη.

Αλλ' η εκκλησιά του μετοχιού που είχε χτίσει η οσία στα Πατήσια γκρεμνίσθηκε και κείνη από την πολυκαιρία και γιατί δεν μπορούσανε οι χριστιανοί να την περιποιηθούνε από το φόβο των Τούρκων πριν να σηκωθεί η Επανάσταση του 1821. Ως προ ολίγα χρόνια κειτόντανε οι κολόνες μέσα στα αγριάγκαθα, στεκότανε όρθια μοναχά η χυβάδα (κόγχη) του ιερού κ' ή πόρτα με το δυτικό τοίχο. Κάποιοι ευλαβείς χριστιανοί την αναστηλώσανε με την οδηγία του κ. Ορλάνδου και τώρα βρίσκεται πάλι απaráλλαχτη όπως ήτανε στα χρόνια της αγίας Φιλοθέης, ένα ταπεινό μα ατίμητο στόλισμα ανάμεσα στα ακαλαίσθητα και ξενόμορφα σπίτια που

χτισθήκανε γύρω στο γηραλέο αυτό εκκλησάκι. Ο Θεός με αξίωσε και το στόλισα με αγιογραφίες, όπως ήτανε ο πόθος μου. Ανάμεσα σε άλλα ζωγράφισα και το μοναστήρι, όπως ήτανε τότε, με την ηγουμένη αγία Φιλοθέη και τις αδελφές που πηγαίνουνε στην εκκλησία.

Φαίνεται πως όλη η οικογένεια των Μπενιζέλων ήτανε άνθρωποι φιλόθρησκοι. Στο νάρθηκα της Καισαριανής είναι γραμμένη από το ζωγάφο που τον αγιογράφησε τούτη η επιγραφή: «Ιστορήται ο πρόναος ούτος ήτοι νάρθηξ δια δαπάνης των προσδραμόντων τη μονή φόβω λοιμού τη κραταιά χειρί της πανυμνήτου Τριάδος και σκέπη της μακαρίας Παρθένου, οίτινες εισίν ο ευγενής και λογιώτατος Μπενιζέλος υιός Ιωάννου, άμα ταις ευγενέσιν αδελφαίς και τη τεκούση και τη λοιπή αυτού συνοδεία. Επί ηγουμένου Ιεροθέου του σοφωτάτου ιερομονάχου. Δια χειρός δε Ιωάννου Υπάτου του εκ Πελοποννήσου. Έτει α΄ηχβ΄ (1682) μηνί Αυγούστω κ΄ (20)». Ένας Μπενιζέλος, ο Νικόλας, γίνηκε κι άγιογράφος, μαθητής του Γεωργίου Μάρκου του Αργείου που ζωγράφισε πολλές εκκλησιές στα μέρη της Αττικής, από τα 1727 ως τα 1740 απάνω-κάτω.

Στην παλιά εκκλησιά της Παναγίας στο Κορωπί είναι γραμμένο: «Ιστορήθη δε κατά το αψλβ΄ (1732) δια χειρός Γεωργίου Μάρκου και του μαθητού αυτού Νικολάου Μπενιζέλου». Μαζί με το μάστορά του δούλεψε ο Μπενιζέλος και στο τελευταίο έργο του, την αγιογράφιση της Μονής της Φανερωμένης στη Σαλαμίνα, όπως φανερώνει η επιγραφή που σώζεται και που λέγει: «ΑΨΛΕ (1635). Ιστορήθη ο θείος και πάνσεπτος Ναός ούτος της Μεταμορφώσεως του Κυρίου, Θεού και Σωτήρος ημών δια συνδρομής κόπου τε και δαπάνης... Ιστορήθη δε δια χειρός Γεωργίου Μάρκου εκ πόλεως Άργους και του μαθητού αυτού Νικολάου Μπενιζέλου, Γεωργάκης και Αντώνιος».

Πηγή: Ασάλευτο Θεμέλιο, Ακρίτας 1996